

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS OADA SEMANA

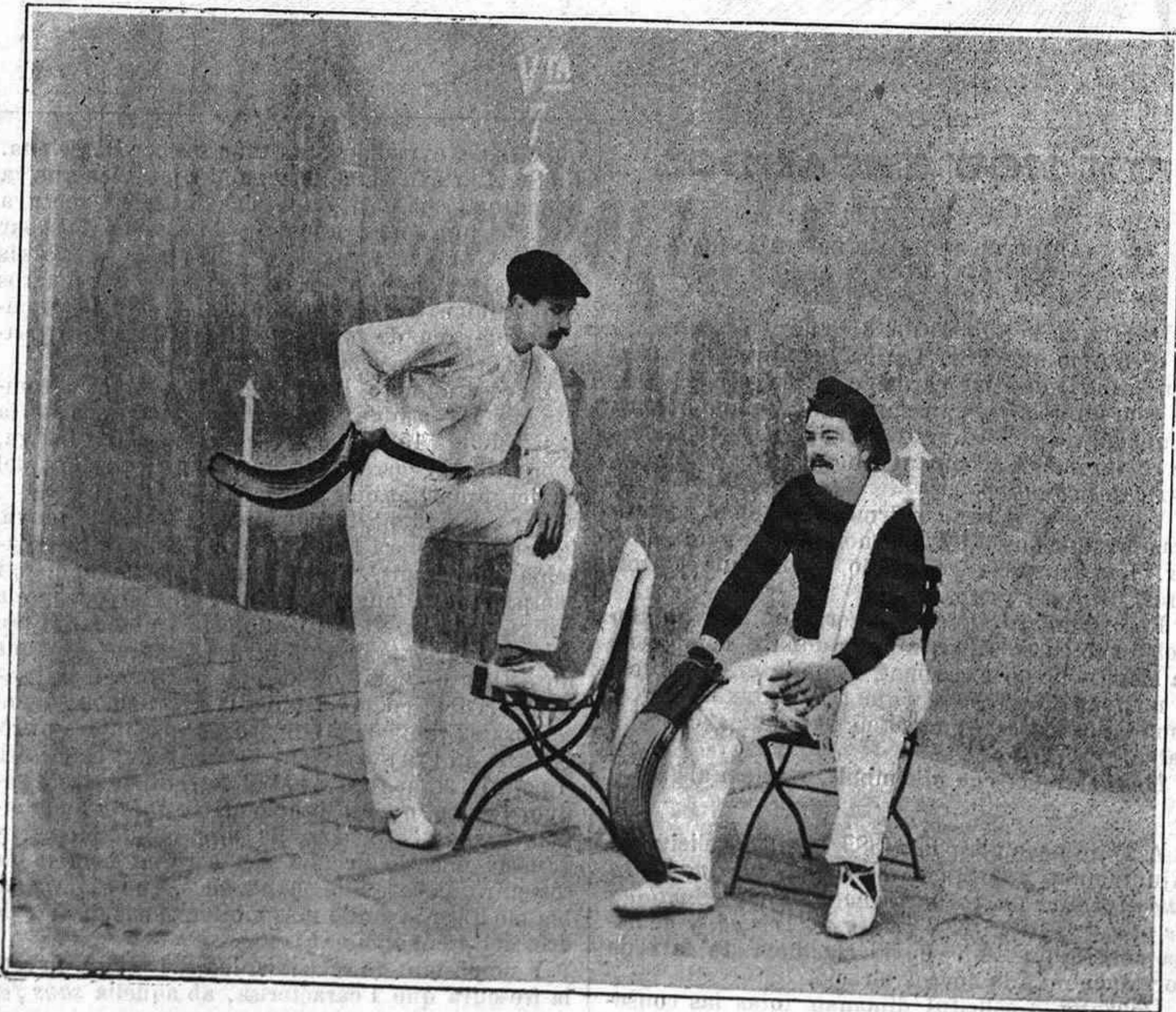
10 céntims cada numero per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

LOS MESTRES DEL PELOTARISME

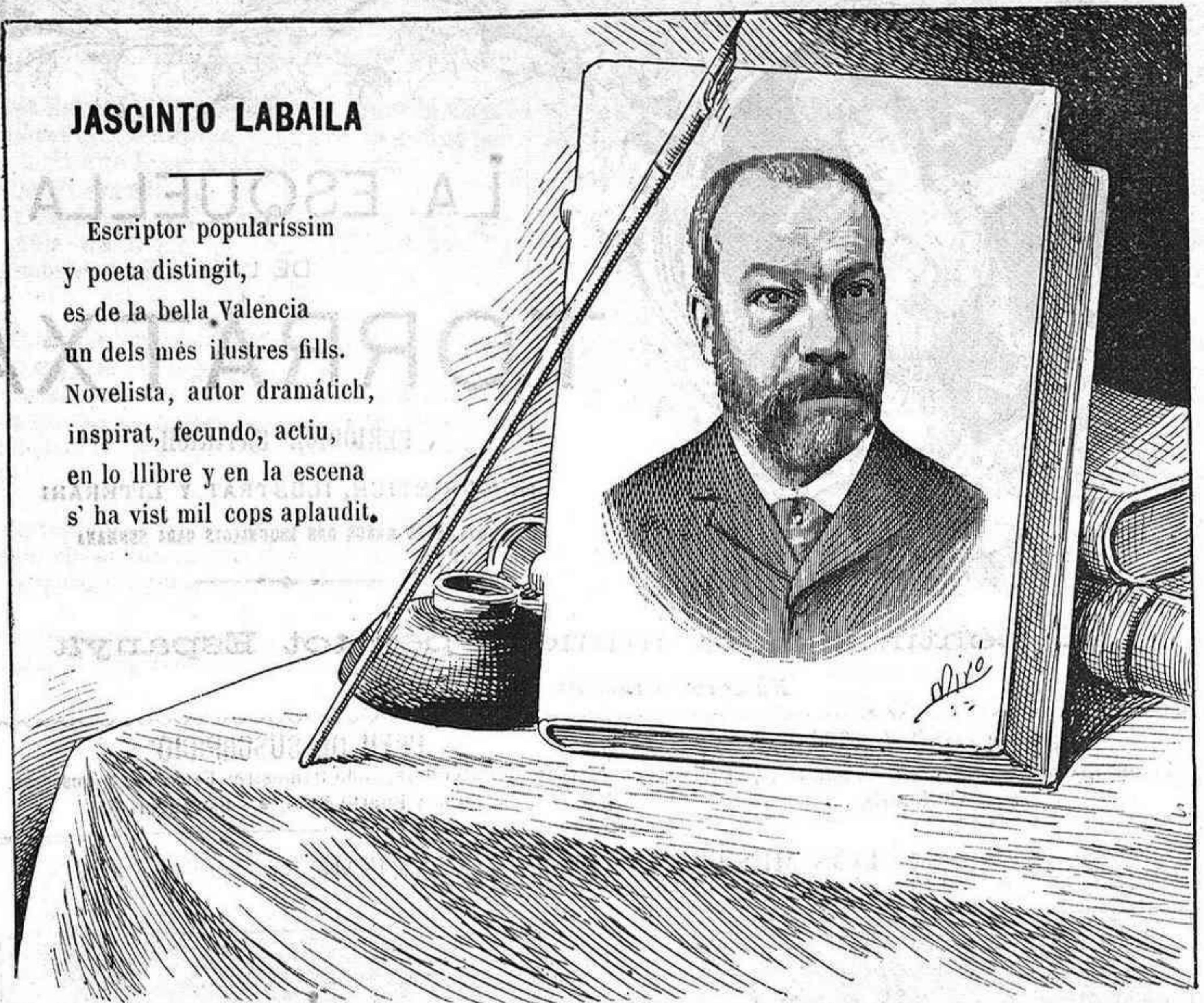

Beloqui y Pedrós.—Descans en un intermedi de la lluyta.

CAPS DE BROT

JASCINTO LABAILA

Escriptor popularíssim
y poeta distingit,
es de la bella Valencia
un dels més ilustres fills.
Novelista, autor dramàtic,
inspirat, fecundo, actiu,
en lo llibre y en la escena
s' ha vist mil cops aplaudit.

UN NOU ESCANDOL

LO CARMETLO DEL CARRER DE AVINYÓ

I

Deyam en lo número del divendres passat:

«Presumo que 'l Sr. Laribal, content ab haver conseguit lo desitjat carmetlo, se 'l ficarà á la boca com un golafre, y, naturalment, tenint la boca ocupada, no se li sentirá la veu, á pesar de haver-se compromés á *acompanyarnos con todos los documentos en mano*.

Y en efecte: s' han confirmat plenament las nostras presuncions. El *Diluvi* no diu una paraula: lo Sr. Laribal xucla 'l carmetlo, y com qu' es molt gros, ne té per temps.

Pero mentres aquest senyor s' entreté en tan dols exercici, nosaltres anirém donant compte de la historia de un expedient, fecundo en habilitats y manyas *diluviescas*, y que á la ciutat de Barcelona li costará sense remissió una suma considerable.

Mes deixemnos de preàmbuls, y anem al grà.

A 27 de novembre de 1889 Laribal solicita del Ajuntament autorisació pera derribar *una casa que digué ser DE LA SEVA PROPIETAT, senyalada de números 13 y 15 del carrer de Avinyó*, y demana ademés que se li senyalí la linea de fatxada corresponent á la nova edificació.

De aquesta sollicitut dimanan tolas las conse-

qüencias del expedient, tan funestas per Barcelona. Lo Sr. Laribal, ab aquella mónita jesuítica que va apendre al seminari, en la seva instancia sentava dos fets inexactes: 1.er deya que volia derribar LA CASA *senyalada de números 13 y 15*, sent aixís que 'ls edificis que portavan aquests números constituïan dos distintas casas.—2.^{on} Se presentava com amo de tots dos edificis (qu' ell suposava qu' eran una sola casa) y aixó no era cert.

La casa número 13 era seva per haverla comprada á D.ª Emilia Clavé de Girona; mes de la casa número 15 sols ne posseïa una petita botiga, sobre la qual carregava una part de lo restant del edifici, propietat dels germans Llevaria.

Per consegüent, la primera casa ó siga la senyalada de n.º 13 era lo únich que 'l Sr. Laribal posseïa lliurement, y qual derribo podia demanar sempre que li dongués la gana. Mes respecte á la botiga de la casa n.º 15, subjecta á una carga tan important com la de sostenir los pisos superiors de un edifici propietat de terceras personas, ni 'l senyor Laribal podia demanar la seva demolició sense posarse previament de acort ab los indicats propietaris, ni l' Ajuntament hauria pogut concedirli 'l permís, si hagués estat al corrent de que 'l senyor Laribal no era propietari *in totum* de la citada casa n.º 15, sino de una mínima part, y aquesta encare afecta á una servitut com la de sostenir una carga de tal condició, que es impossible modificarla en lo mes mínim, sense afectar lo dret del predi dominant.

Y no obstant de ser aixís, lo Sr. Laribal ab tota la frescura que 'l caracterisa, ab aquella *sans fa-*

con que li ha valgut convertirse de dependent de l'administració en propietari del *Diluvi*, y de *abogadillo* tronat y sense plets en un casi potentat, no va tenir cap reparo en presentarse al Ajuntament, afirmant que las casas de n.ºs 13 y 15 formavan un sol edifici, y donant á compendre que de aquell edifici ell n'era únich y exclusiu propietari.

¡Y aquest home es advocat y ha sigut jutje municipal!... ¡Y aquest home dirigeix un periódich que blasona de *catonid*, un periódich que va sempre en busca de infraccions, descuits, abusos, extralimitacions, xanxullos y *demastias*!....

* * *

Sense necessitat de rompres la mollera 's descubreix desseguida 'l plan del Sr. Laribal, al establir en la séva sollicitud de permís de derribo tan monstruosas inexactituts. Tal vegada anteriorment havia tractat de comprar la propietat dels germans Llevaria per aixamplar lo solar destinat á las oficinas é imprenta del *Diluvi*, y no haventho pogut alcansar á las bonas, imaginá tal volta que ho obtindria ab l' intervenció del Ajuntament.

—A la Casa gran—se diria—'l *Diluvi* 'ls fa molta por.... ¿Y qu' es lo que no farán per complaure'm?... ¿Los germans Llevaria s' oposan á cedirme la séva propietat? Donchs jo 'ls faré tirar la casa terra. Ja sabrán qui es el *Diluvi*.

Y en efecte: la casa dels germans Llevaria va anar á terra, y l' Ajuntament ha sigut condemnat á indemnisar ab fondos municipals, los danys y perjudicis causats als germans Llevaria, sens altre objecte que tenir ab los homes del *Diluvi* una complacencia excessiva y desmesurada.

Aquí 's presenta una mostra dels fruits que s' obtenen alsant lo bastó, amenassant á totas horas, emprenent aquellas campanyas de desprestigi, que un temps feyan dir als lectors del *Diluvi*:

—¡M' agrada aquest periódich, porque las *canta* molt claras!....

¡Y tal com las *canta*! No hi ha sino qu' ell *canta* y Barcelona paga.

* * *

La sollicitud del Sr. Laribal va ser informada favorablement per l' Arquitecto municipal, y després que 'l Jefe de vialitat y conduccions va senyalar la alineació á que s' havia de subjectar lo nou edifici que s' aixequés en lo lloch dels derruïts, l' Ajuntament va concedir lo permís de derribo.

Partint, donchs, de un error manifest, pero fiant en la formalitat del Sr. Laribal que 's presentava com á propietari únich de la casa del Carrer de Avinyó senyalada de números 13 y 15, l' Ajuntament en sessió de 19 de Desembre de 1889, concedia permís al Sr. Laribal per derribar una casa propia en gran part dels germans Llevaria, sense que aquests haguessen interessat may lo referit permís.

Bé es veritat qu' en aquests cassos se concedeixen sempre semblants permisos sense exigirse de qui 'ls solicita que acrediti degudament la séva qualitat de propietari, porque no 's comprén que ningú tingui *la barra* de voler derribar lo que no es séu, y ademés ¿com ferho no contant ab los amos verders?

No obstant, ja 's veurá en lo curs de la nostra narració 'l gran partit que 'l Sr. Laribal va treure de aquell permís, que á dreta lley no era més que un paper mullat, utilisantlo pera fer la forcosa als germans Llevaria, fins á conseguir los séus propósitos.

Lo qüento del jesuita, que havent conseguit au-

torisació per clavá un clau á la paret, va acabar apoderantse de la casa; aquell qüento que temps enrera relatarem al ocuparnos de la manera ab que 'l mateix Laribal va ferse amo del *Diluvi*, se reproduheix en lo cas present, lo qual vol dir, que tota prevenció es poca, quan un ha de entrar en tractes ab certas personas.

Aquí pot dirse ab lo refrán: «Al enfornar es quan se fan los pans geperuts.»

Y ab aquell permís de derribar una propietat agena concedit per sorpresa, partint de un concepte erróneo, acceptant com á exactas las manifestacions equivocadas, per no dir altra cosa, consignadas pel Sr. Laribal en la séva instancia de 27 de Novembre, va ferse un pá geperut dels mes tremendos. Y avuy el gep de aquell pá carrega sobre l' esquena de Barcelona.

* * *

Naturalment, lo Sr. Laribal, á pesar del permís del Ajuntament s' hauria guardat molt bé de tocar ni una pedra, ni una teula de la propietat dels germans Llevaria.

No podentho fer, aquell home que havia dit al Ajuntament que la casa número 15 era séva, se dirigí per medi de un notari á dits germans Llevaria participantlos que havent de derribar la casa número 13 (ara ja no era més que la de número 13) y á fi de que la de núm. 15 no sufrís dany, els invitava á nombrar un périt al objecte de colocar degudament los puntals y codals segons lo previngut en las ordenansas.

Los germans Llevaria contestavan també per medi de notari (20 janer de 1890) expressant no tenir inconvenient en que Laribal fes lo que li convingués dintre de la séva propietat sempre qu' en res menoscabés lo dret d' ells; li advertían qu' en lo permís havían observat que 's proposava retirar l' edificació fins á la línea de fatxada marcada per l' Ajuntament, pero qu' ells no tenian necessitat ni desitj de fer tal cosa, ni podian consentir ni de cap manera consentirian que 's derribés, ni 's retirés la línea en que 's trobava situada la part de la casa de la séva exclusiva propietat, y que s' oposavan á que fes Laribal la mes mínima innovació en la part de baixos qu' ell possehia de dita casa, si per aquesta causa s' hagués de derribar també l' altra part d' ella de la pertenencia dels manifestants. A continuació nombravan perit pera la colocació de codals y puntals sens que s' entengués que consentían ni aprobavan en lo mes mínim, res de quant pogués cedir en perjudici seu.

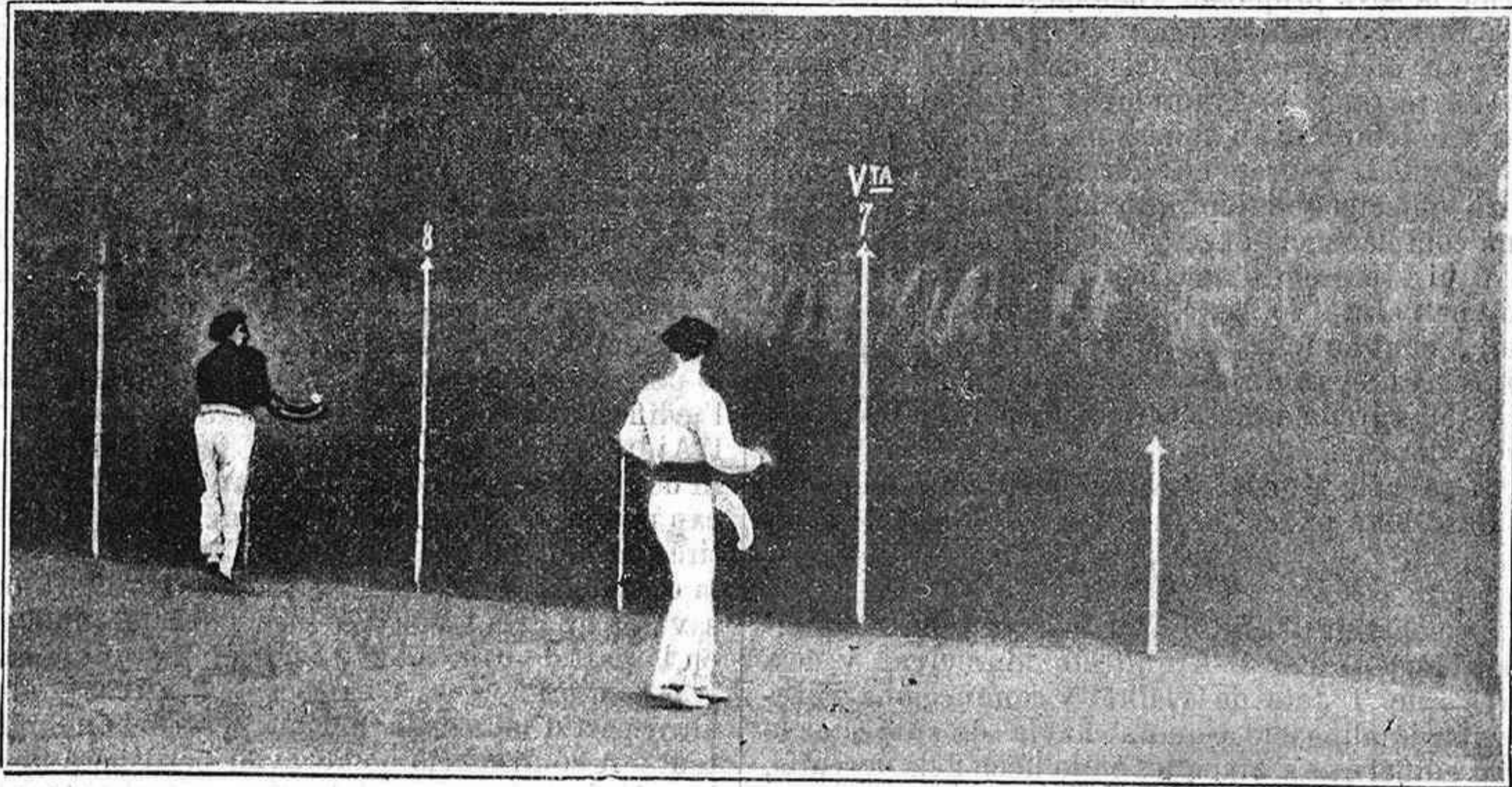
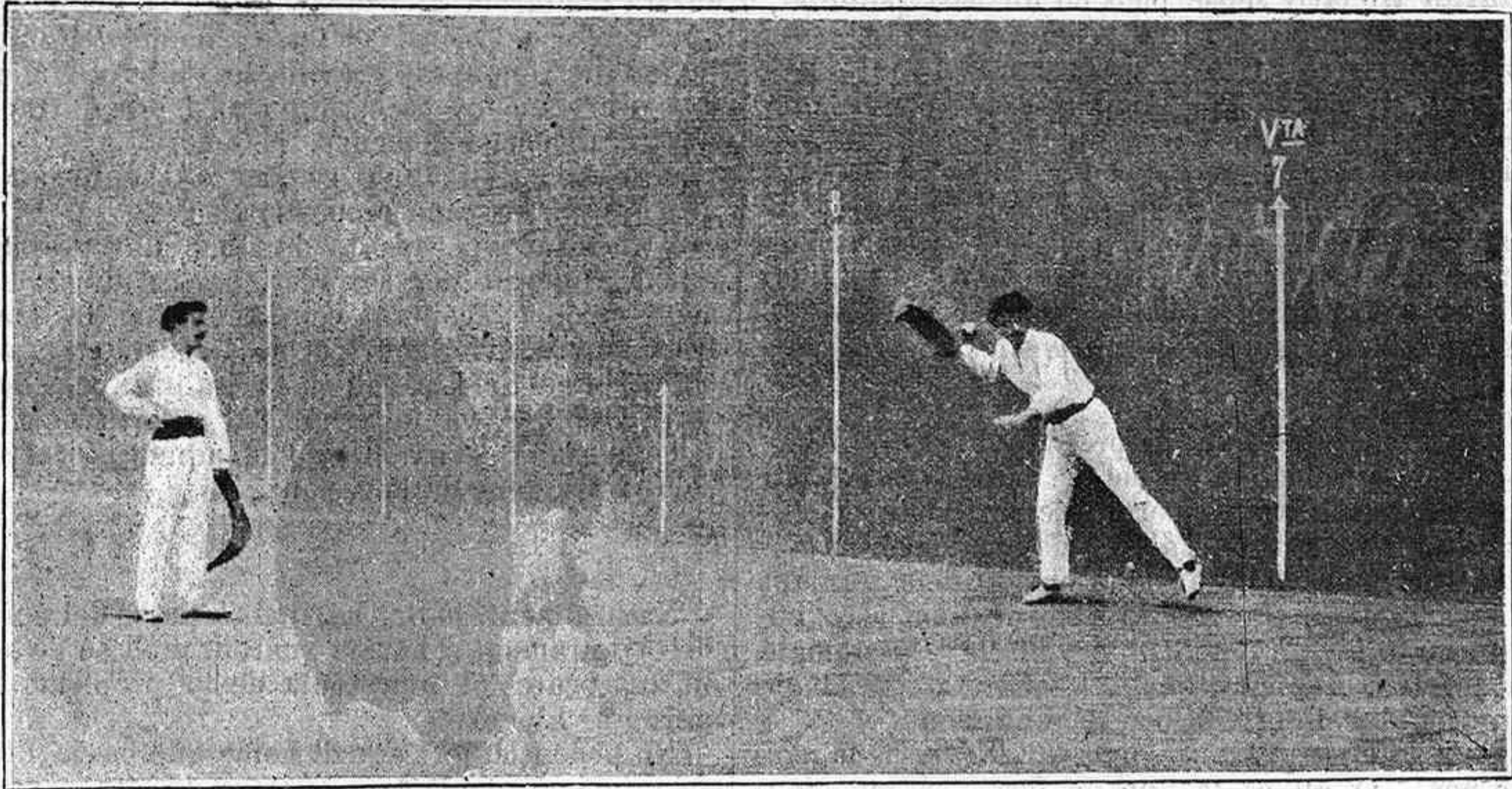
Ab intervenció dels dos périts, sigueren colocats los codals y puntals, alguns dels quals s' apoyavan en la casa del davant, propietat de la Sra. Clavé de Girona.

Y á pesar de que la cosa estava llesta, Laribal en 3 de febrer del any 90 acudia de nou al Ajuntament, recordant que la corporació municipal l' havia autorisat per derribar la casa números 13 y 15; manifestava per primera vegada que de la casa número 15 n' eran propietaris en part los germans Llevaria y demanava que se 'ls obligués á nombrar périt (ja estava nombrat) pera procedir al acodolament y apeo (ja estava fet) ab apercibiment de que en cas contrari nombrés l' Arcaldía á las sévas costas al Arquitecto municipal, considerantho indispensable en quant se tractava d' edificis quals líneas de fatxadas devian retirarse *en bien del tránsito público*.

Ab aixó de aixamplar lo carrer tractava d' enllepolir al Ajuntament.

Y afegia Laribal: «*Mientras no se declare ruino-*

L' ESPECTACLE

Un partit de pilota

so el edificio de los Sres. Llevaría, que dicho sea de paso se halla en malísimo estado, no cabe obligarles á retirar su fatxada á la línea oficial sin previa indemnización.»

Aixís ja llavoras ensenyava l' orella 'l director del Diluvi. Lo permis pera derribar la casa dels germans Llevaría de moment no li servia per res, desde 'l punt que 'ls verdaders amos s' hi oposaven. Era precis apelar á altres medis mes expeditis. Era precis que 's declarés que l' edifici dels Srs. Llevaría se trobava en estat ruinós. Y si no s' hi trobava, procedir de manera que s' hi trobés. Estich segur que si ab la mirada 'l Sr. Laribal l' hagués pogut omplir d' esquerdas ho hauria fet. En la impossibilitat de lograrho mirantsel, ho conseguí....

—De quina manera?—preguntarán vostés.
Tínguín una mica de paciència, y puig lo pre-

sent article te' ja las dimensions degudas, deixemho pera la próxima senmana.

Aixís donchs fins al divendres, vinent.

P. DEL O.

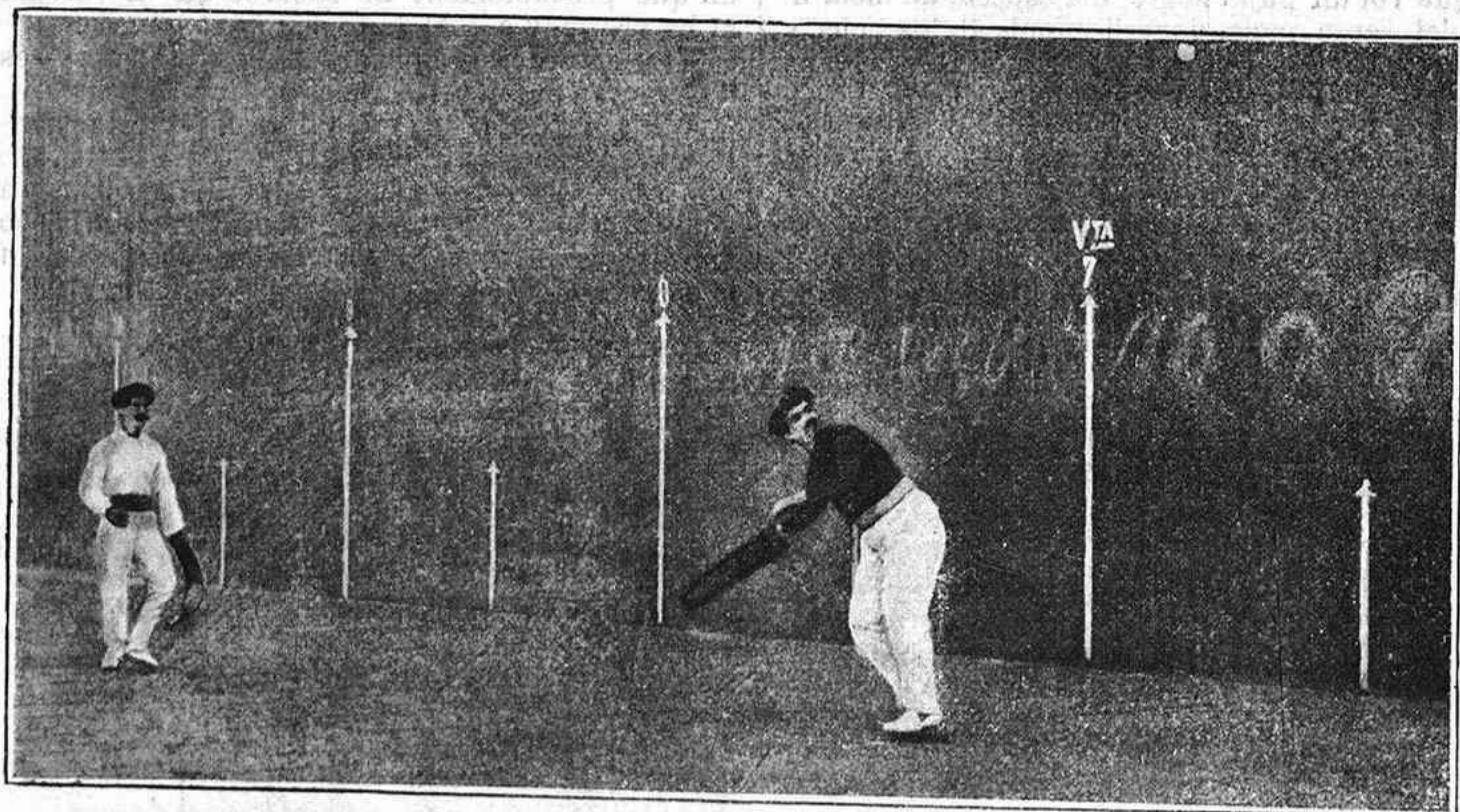
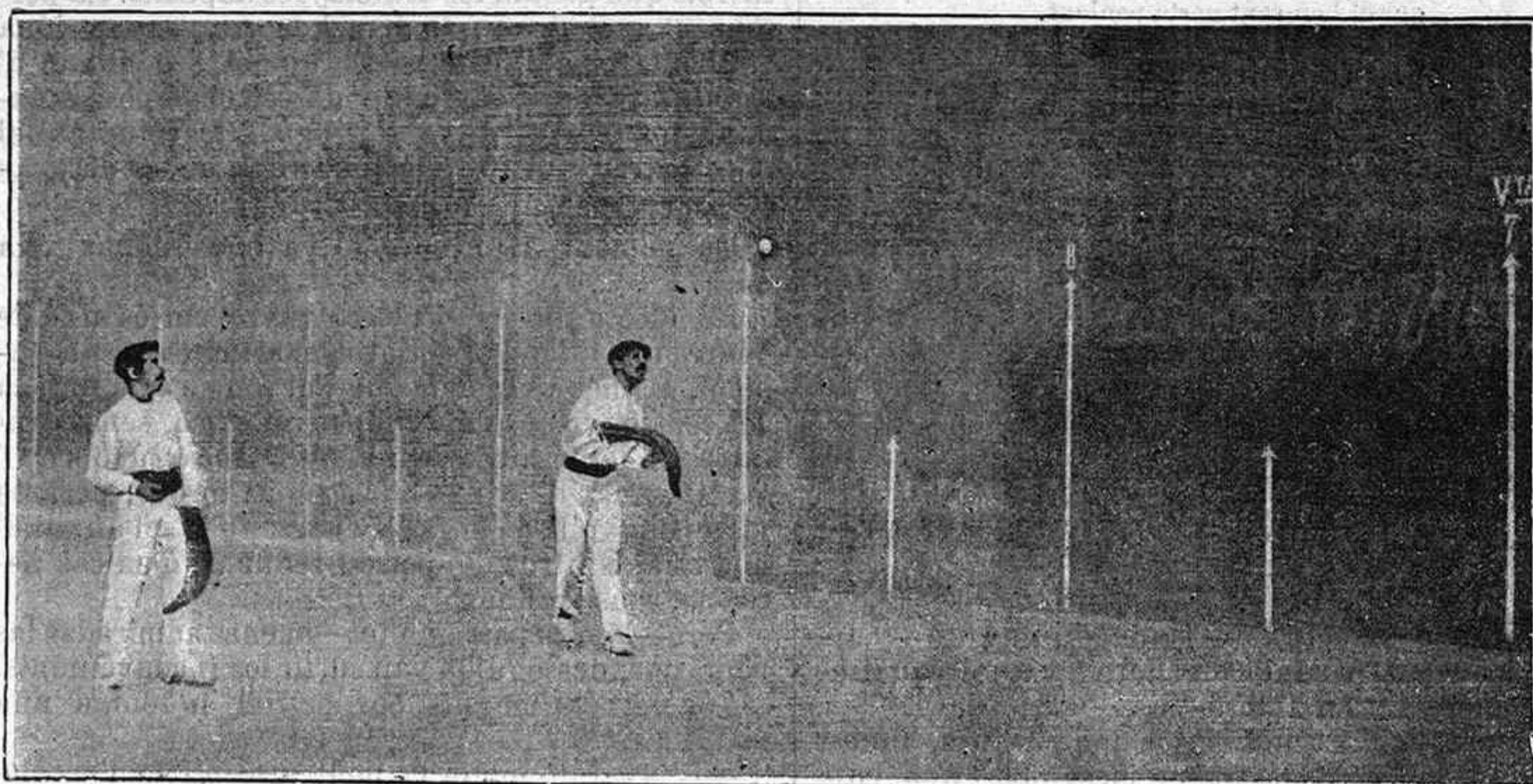
LOS TRES TOMS

A punt, ja se sab, no guanya als carreters ningú may: val me' un punt que cent lliuras, aixís ho diu lo refrá.

Bona proba n' ha donada al dar los tres toms enguany la lluida comitiva al presentarse montats.

Talment sembla que ho conegan que van guarnits los caballs,

DE MODA

en lo Frontón Barcelonés.

¡quin fer bellugá 'ls plumeros!
¡y fills, quin fatxendejar!

Al senti aquell pet de música,
ja 'ls tenfu, si van al pas,
que sembla que 'ls entri ganas
de trotá y de piafar.

Miréu el *Niño* que munta
l' abanderado Serral,
¿y el de l' Ollé? ¡quin *Garboso*
prou es un nom que li escan.

¡Si 'n fa de patxoca el *Noble*
que porta en Joseph Vidal!
¿y 'l Canela de 'n Pep Comas
el que fá de Capitá?

¿Y el *Diamante* de 'n Ricardo?
Xato, fas goig de mirar,
sembla que t' has tret de sobre
al menys la meytat dels anys.

En Moret tragina un *Niño*
que casi bé ja es noy gran,
¿y el que porta en Pep Jerónimo

també es *Noble* y no tronat.

¡Quin *Pitero* mes pitero
que munta en Pelegrí Mas!
y el *Moro* que porta en Pere
casi bé pot ser sultán!

¿Y el de 'n Puig y el del Ollé?
¿y el de 'n Vallés? ¡Ansia ja!
fes que aquest *Pepet* que muntas
no 's quedi may endetrás.

¡No 'n volgueu mes de gentada
pels carrers que van passant!
los balcones y las finestras
ia s' obran de bat á bat.

Quan la bandera saluda
ja está la gent gorra en má,
quan la bandera saluda
á tothom fa majestat.

¡Qué serio 'l Capitá Comas
y lo Capitá Manau!
¡los cordonistas que tiessos!
¡los demás tots que tibats!

Lo roig damás se desplega
y va onejant en l'espai,
y vibra la campaneta
que 'l bon sant porta penjant.

Un carro tanca la marxa
tirat per quatre caballs
valen un picotí d'unsas,
ja 's veu son de can Vilá!

A punt, ja se sab, no guanya
als carreters, ningú may
bona mostra n'han donada
al dar los tres toms enguany.

Deu vos dó forsa anys de vida
per conservá 'l nom ben alt
y perquè may no decayga
festa que vos honra tant.

EMILI COCA Y COLLADO.

LA LOCOMOCIÓ MODERNA

Agafin lo velocípedo—'ls que 'n tinguin—y tirinlo á recó ó pórtinlo á vendre á casa de qualsevol comerciant en antigüetats.

Comparat ab lo que avuy se dóna á llum, aquest trasto es un verdader *mort* mecánich, una cosa vella, mereixedora sols del despreci y olvit.

¿Qué vol dir pujar sobre una especie de mola d'esmolet sense mola, donarli impuls ab los peus y posarse á corre per aquests carrers de Deu, ab una velocitat de cinquanta kilómetros per hora?

Al fi y al cap l'aparato—y dispensin los interessats l'expressió—se mou ab forsa *animal* y cansa al individuo d'una manera notable.

¡Fora la bicicleta, y fem pas als moderns sistemes de locomoció!

Son varios: com qui diu, cada día 'n surt un.

Primer van apareixe 'ls cotxets de petroli. Ja 'ls debíanveure. Uns trastos per l'istil d'aquests carrets que gastan los bitlletayres impeditos. La persona s'assenta en lo banch corresponent, dóna volta á la espita, com aquell que aixeca 'l flam d'un quinqué, y 'l carruatje de petroli 's posa á caminar, á corre, á volar, segons la voluntat del que 'l guía ó las ganas que tingui de fer desgracias.

De moment, la innovació va impresionar una mica.

En efecte no es poch ni gayre curios aixó de veure un fulano assentat cómodament en un vehícul, ni més ni menos que qui séu en una butaca del teatro, y sense moure peu ni cama, sense cansarse ni tenir altra feyna que tancar ú obrir l'aixeta, anar d'aquí á allá, venir, tornar, pararse y fer una pila d'horas de camí ab lo sol auxili d'uns quants litros de petroli refinat... ó en cas necessari sense refinar!

Pero—lo que passa ab tot—apenas admiradas las ventatjas, desseguida van surtir los inconvenients.

Los cotxets moguts per petroli 'n tenian una pila.

—L'aparato motor es molt susceptible d'explotar al més petit entorpiment de las válvulas—deya un que probablement no sabia lo qu' es válvula ni ha vist may cap aparato d'aquest género.

—Lo més desagradable—opinava un altre—es l'olor altament ofensiu que despedeix lo petroli.

—Y la molestia que dóna l'haver d'estar continuament mocant lo ble.

—Y 'ls apuros que venen quan un arriba á un poble y 's troba ab que á la taberna han acabat lo petroli y ha de tornar á casa á *pata* y arrossegant lo cotxet...—

ALREDEDORS DE BARCELONA

A can Cuyás (Vallvidrera).

Tot aixó va fer que 'ls carruatjes petroleros—me sembla qu' en aquest cas lo nom no té res de subversiu—los carruatjes petroleros no van fer forrolla y l' ingeni dels inventors se 'n va anar per altres dresseras.

¿Lo petroli despedeix mal olor? ¿La màquina es explosible? ¿Lo sosteniment resulta una mica car?...

Donchs suprimím aquesta forsa y busquémne un' altra.

Y van trobarla.

Es l' ayre, 'l vent.

Crech que no pot demanarse una *primera materia* més económic. Si no estich mal informat, l' ayre es l' única cosa qu' encare es del domini públich y que com article absolutament gratis, está al alcáns de totes las fortunas, de tots las bocas y de tots los nassos, per xatos que siguin.

Gracias á aquesta indisputable baratura lo carruatje mogut pèl petroli ha hagut de plegar, destronat d' una manera ràpida y victoriosa pel cotxe mogut pèl vent.

Per ara—val á dir la veritat—lo cotxe jo no l' he vist; pero hi vist un diari que 'n parla. Y si quan los gossos lladran, alguna cosa senten, quan los periódichs s' ocupan d' una invenció es que la invenció existeix.

De tots modos, apuntada l' idea, no hi ha necessitat de veure 'l carruatje ni de demanar informes al constructor.

Jo ja me 'l imagino.

Deu ser una especie de barco ab quatre rodas, un parell de pals ab las sévas vergas corresponents; á las vergas, velas; á la popa, un timó; los passatjers assentats en los banchs transversals, lo cotxero al darrera guiant la marxa, lo lacayo cuydantse de la maniobra y, anda ¡issa! velas al vent, llarga la major, amarra 'l velatxo.... y ja tením lo vehícul caminant per carrers y plassas y tropessant ab l' aparejo ab tots los fanals, trastos anunciadors y fils eléctrichs....

Lo mal es que, com lo vent en aquest país obra sempre ab complerta autonomia, á lo millor, quan lo cotxe estigui corrent ab més salero, pot deixar de bufar, y 'l conductor no té altre remey que dir:

—Senyors passatjers, s' ha acabat lo bróquil, es dir s' ha acabat lo vent. Fins aquí hem arribat: no podém donar un pas més.—

Y aixó es molt més grave é irremediable que la falta de petroli en los carruatjes de que hem parlat primer. Per aquells, si no 's troba combustible en la taberna d' un poble, se 'n pot enviar á buscar á la d' un altre.

Pero ab los cotxes moguts pèl ayre, quan se parin per falta d' impuls ¿cóm s' ho arreglarán? ¿Qué farán venir vent de Gracia ó n' anirán á encarregar al extranjer?

¡A no ser que 'l conductor y 'l lacayo baixin á terra y 's posin al detrás del cotxe, bufantlo ab una manxa!....

Tot ab tot, la cosa, si no com á realitat, es digna d' atenció com á sintoma.

En Pelletan ja ho diu: lo mon marxa.

Pero depressa ¡molt depressa!

Ahir anava en bicicleta, avuy va en cotxets de petroli, demá anirá en carruatjes de vent.... y passat demá probablement al hospici.

A. MARCH.

¡GANGA! ¡GANGA!

A las xicotas bonicas de forsa rals y solteras que vulguin casarse prompte bona ocasió se 'ls presenta.

Fixament, no 'ls hi puch dir quantas son mas primavera; pero se que tinch mes anys que 'ls toros de *cinco yerbas*.

Inútil m' han declarat pe'l servey y la reserva; pero soch lo que se 'n diu una ganga verdadera.

Reposo tot lo sant día; la nit dormo per entera; y no faig res nit y día puig visch de las mevas rendas.

Tinch deu vinyas.... sense ceps, dugas casas.... en projecte; y molts mobles per comprar.... que l' ebanista 'm reserva.

Gasto lo meu, lo dels altres, y tot lo que se 'm presenta, y com me hi gastat la vista, per gastar.... fins gasto lentes.

Ab aixó, ja sabéu noyas: á na mí, no 'm dolen prendas. Si voléu un bon marit, (poch renyit ab la modestia;) aquí 'm teniu disposat á enlassarme ben depressa ab la que 's vulgui casar.... per darrera de l' iglesia.

LLUIS SALVADOR.

L' ALCALDE Y LO REMEY ANTIDIFTERICH

¡L' alcalde de Barcelona ha autorisat al Director del Laboratori microbiológich per poder facilitar á cuantos metjes ho solicitin lo remey contra la difteria!

Lo millor día l' alcalde de Barcelona autorisará al Papa per canonisar al Noy de Tona.

Ignoravam que l' alcalde fos tan sabi que prescindís, en assumptos científichs, de las Academias consultivas y de las divergencias de opinions que se han manifestat en la clase mélica respecte del suero (xerigot) antidifterich.

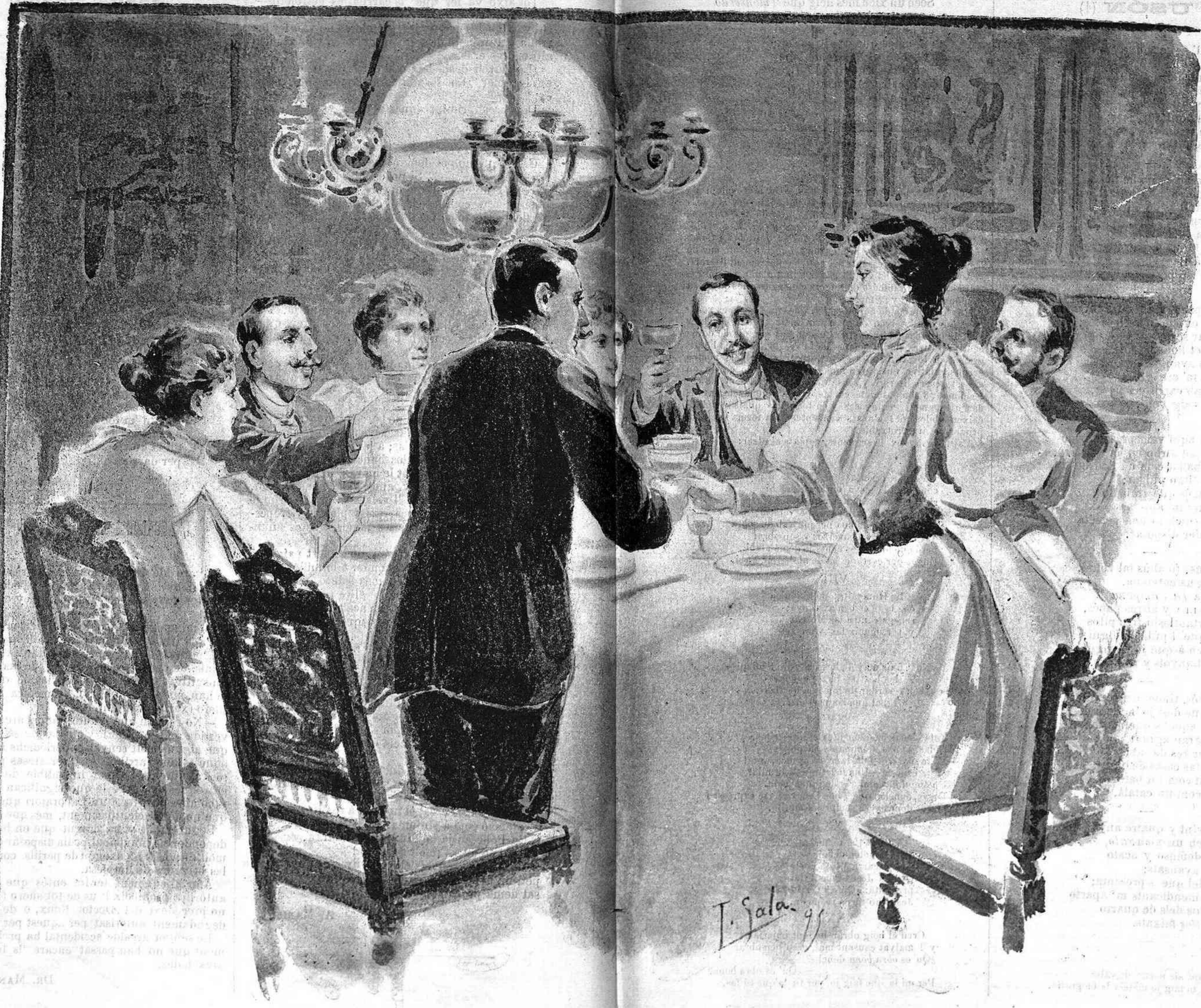
—No sabiam que l' autoritat del alcalde anés revestida de tan poderío y que las *gacetillas-reclams* que alguns molt senyalats periódichs han publicat aquests días arribessin á ser atesas per una autoritat que te 'l deber ineludible de saber llegir entrelíneas y veure lo que significan tans elogis y bombos dirigits á un Laboratori que tant temps que no dona, científicament, mes que desengany.

Segurament s' ha cregut que en lo Laboratori, dependencia municipal, podía disposar de un remey molt duptós y no exempt de perills, com disposa de las brigadas de limpieza.

Afortunadament tením entés que la superior autoritat prohibeix l' us de tot suero (xerigot) que no procedexi del Doctor Roux, ó de qui estigui degudament autorisat per aquest per prepararlo.

Lo senyor alcalde accidental ha probat evidentment que no han passat encare 'ls temps de las arcaldadas.

DR. MANXIULA.

T. Sala 95

Color suau, bona taula,
donas guapas, vi escullit,

cor tranquil, dolça alegria...
hi ha res? al mon més bonich?

J. USÓN (1)

Si algú d' aquells que 'm llegeixen
(que no n' hi ha cap tal vegada,) volgués tenir la humorada
de sapiguer qui soch jo,
li suplico que repassi
las octavas aquí adjuntas,
que no son res més que apuntes
que 'm presentan tal com só.

Soch aragonés, no ho nego,
puig que no está bé un baturro,
donantse ínfulas de curro
sa patria vulgui negá;
estimo á la Pilarica
per qu' es la meva patrona,
é idolatro á Barcelona
perque 'm proporciona 'l pá.

Del temps de ma tendra infancia
no cal qu' expliqui 'ls fracasos;
vaig passar setze anys escassos
en lo poblet hont nasquí,
y com que avants de tractarla
Barcelona m' era grata,
ab cotxe, ab carril y á pata,
á véurela vaig vení.

Des que aquí vaig presentarme
(per més que dirho no 'm quadra),
que hi treballat com un lladre
segons lo ditxo vulgar;
pero per més que traballo
la necessitat m' apreta,
puig may tinch ni una pesseta
de que poder disposar.

Si faig us, (ó abús tal volta),
de la llengua catalana,
acúsis á la *La Campana*
LA ESQUELLA y altres papés,
que importantloshi tres pitos
de tot lo que 'l públich digui,
donan lloch á que jo escrigui
bunyols, bunyols y res més.

Pel demés, tinch bon caràcter
quan lo que desiijo 'm donan,
y soch de aquells que perdonan
á qui un gran agravi 'ls fa;
sense tenir res de sabi
tinch moltas cosas de burro;
soch tossut com un baturro
y franch com un catalá.

Tinch vint y quatre anys y pico
y si he soch un xich *xato*,
tant sols defenso y acato
los ideals avansats;
traballo del que 's presenta;
may dels mendicants m' aparto
fumo puros dels de quarto
y *cigarrillos* faixats.

(1) Imitant als poetas de valia
també 'm faig jo mateix la biografia.

Soch un xich mes lleig que 'l *monstruo*
y encar potsé 'm favoreixo
y en quant á vestí, 'm vesteixo
ab prendas que d' altres son;
ab dir que soch curt de talla
y que quan tinch picó 'm grato,
deixo acabat lo retrato
auténtich de 'n

J. Usón.

LLIBRES

EPÍGRAMAS per APELES MESTRES.—Un nou volum no
menos interessant que 'ls que porta publicats fins ara aca-
ba de donar á l' estampa l' aplaudit autor de las *Cansons*
ilustradas, dels poemas *L' ànima enamorada*, *Margaridó*,
L' Estiuhet de Sant Martí, dels *Idilis*, *Baladas y Cants*
intims y tantas y tantas produccions que fan d' ell una de
las figuras mes interessants del nostre renaixement literari.
Aquesta vegada ha volgut pagar tribut al género epigra-
mátich, y en ell també 's distingeix com en tots los que toca
sa ploma elegant y primorosa.

Mes no 's tracta de aquells epígramas mes ó menos xoca-
rers que consisteixen en glosar un xiste, 'l qual la major
part de las vegadas consisteix sols en una paraula de doble
sentit: Mestres fugint sempre de lo vulgar, ha pres l' epi-
grama en lo sentit mes elevat, recordantse dels poetas
grechs y llatins que varen immortalisarse en lo cultiu de
aquest género literari, y sense imitarlos servilment, ha co-
lleccionat 58 composicions curtas, vivas, algunas molt fon-
das, altrás molt enginyosas, y en totas las quals resplan-
deixen ab los mes elevats conceptes, una forma literaria
primorosa, irreprotxable.

Vajin de mostra 'ls següents, copiats al etzar:

V

Perque 't pensas que Fabi
condemni la meva obra y desalabi
rima per rima, mot per mot mos versos
que arrogant califica de perversos?

Fabi 'm condemna perque sab de sobra
que condemno sos versos y son obra;
peró que un de sos cants jo demá alabi,
tingas per cert que ha de alabarme Fabi.

VIII

La Humanitat no té lógica
ó si la té es ben extranya;
renega contra las Moscas...
y persegueix las Aranyas.

XIV

«No 't fibis may de bestias—diu l' adagi—
las bestias tart ó d' hora
se saben recordar de que son bestias».
Igual que las personas.

XVI

Totas las donas son iguals: hipócritas,
pérfidas, vanas, dominants, coquetas...
—¿Y ta mare?—¡Oh, la mare es una santa!
—¿Y ta esposa?—Una mártir—¿Y ta filla?
—Un ángel de candor y de ignocencia.
—Digas, donchs, que 'l bon Deu va ferte expressas
las *tevas* donas y va rompre 'l motllo.

XX

Veritat ¡bé te 'n sents dir!
Tots te volen definir
y explicarte á tota costa.
Quan á Jesus Pons Pilat
preguntá: «Qu' es veritat?»
Jesus no torná resposta.

XXXIII

Creu el boig obrar bé fent bojerias
y 'l malvat causant mal, creu ben obrar
¿Qu' es obra *bona* donchs?

—¿Qu' es obra bona?
Per mí la que faig jo; per tú la que tú fas.

XL

Perqué tantost obra 'ls ulls,
perqué s' enrogeix l' aurora?
Será que al mirar el mon
li puja al front la vergonya?

XLIII

No fassis versos jove,
deixa la lira;
pensa que Deu t' escolta
pensa que 't mira,
ves d' esmenarte,
que pot ferte poeta
per castigarte.

XLV

—Perqué fas versos si ningú 'ls llegeix
ni 'l sigle se 'n adona?
—Pregunta perque canta, al Rossinyol
y 't respondrà: «Perqué ningú m' escolta»

LVIII

—«Jo só l' amo del mon» l' Espasa exclama
«L' amo so jo» diu l' Or ab majestat.
«Jo ho só molt mes» la Dinamita brama
Y tots aném parlant de Llibertat
iij de Fraternitat!!

Los Epigramas de Apeles Mestres forman un petit volum

¡LIQUITS MARAVELLOSOS!

Un elixir sorprendent:
plateja, enganxa, treu tacas
tenyeix... y ompla las butxacas
d' aquest que l' está venent.

imprés ab elegancia y decorat ab hermosos frisos deguts al mateix poeta-artista.

LA NEUTRALIDAD DE ESPAÑA EN LA PRÓXIMA GUERRA NAVAL EN EL MEDITERRÁNEO per D. SALVADOR POGGIO.— Hem llegit aquesta obra basada en lo coneixement que té 'l Sr. Poggio de las qüestions navals. Pinta en ella l' especial conformació del Mediterráneo, los punts de apoyo que en las sevas costas é islas té cada una de las potencias que han d' entrar en joch lo dia que sobrevingui una conflagració, é inspirantse en los mes elevats sentiments patriótics, indica 'ls medis de que podria valerse Espanya pera la defensa del seu litoral y de las sevas posiciones en lo mar llatí. La qüestió suscitada en lo llibre del Sr. Poggio se presta á molt serias meditacions.

RATA SABIA.

PRINCIPAL

Dilluns se celebrá la funció á benefici de la María Tubau. Lo teatro estava brillant, y la festejada actriu recullí aplausos en gran que 's transformaren en una verdadera ovació al final del drama *La Esfinge*.

Son camerino s' ompli de regalos hermosos y exquisits; y terminada la representació de la comedieta *Echar la llave*, en la qual també hi prengué part un gran número d' entusiastas l' acompanyaren fins á son domicili, obsequiantla ab una serenata.

Tot aixó demostra las grans simpatias que disfruta á Barcelona la Sra. Tubau, la qual junt ab sa companyia ha fet una campanya brillant y fructuosa. Dimecres havia de despedirse del públich, embarcantse per Palma de Mallorca; pero, sens dupte pera correspondre á las mostras de consideració del nostre públich, ha prorrogat las funcions fins á demá passat diumenje.

LICEO

De la representació de *Lucrezia Borgia*, val mes no recordarse'n. Unicament en Moretti va lograr salvarse del naufragi.

¡Que siga l' enhorabona!

* * *

Dimars gran succés.

Restablerta de la dolencia que per espay de una senmana la tingué allunyada del escenari, feu sa reaparició la diva Darclée ab l' ópera de Mascagni *Cavalleria rusticana*.

May fins ara haviam vist tan ben interpretada la valenta producció del jove mestre italiá. Tots los artistas competiren en brío y acert. Moretti feu un *Turiddo* acabat, cantant de una manera irreprotxable la *siciliana* y 'l brindis.—Lo baritono Astillero molt acertat en son difícil paper: la *Giaconia* també acertada.

Pero la heroína signé la Darclée. Es impossible cantar ab mes arranch, é identificarse ab un paper fins á confondre en una sola figura la cantant y l' actriu. Aixó es l' art: l' art que con mou y fascina.

Además interpretá dos actes de la *Manon*, ab la maestría que ella sola sab ferho.

Tant l' orquesta com los coros res deixaren que desitjar. En resúm: la funció del dimars ha de senyalarse entre las que fan impresió.

Lo públich sortí altament satisfet del teatro.

ROMEA

La bojeria es un drama del Sr. Got y Anguera que siguié aplaudit, produhint en lo públich molt bona impresió.

Lo Sr. Got demostra coneixer los efectes teatrals y ab ells alcanza merescuts aplausos. Lo dia que 'ls apliqui á un assumpto verdaderament sentit, als aplausos dels *morenos* s' hi unirán las alabansas incondicionals de la critica.

Dihém aixó perque *La bojeria* 'ns fá viure en lo mon convencional del teatro, mes qu' en la vida real. No 's tracta en l' obra de la pintura de characters, ni de l' análisis de passions, sino del desarrollo de una acció pintoresca, fecunda en truchs més ó menos inesperats y en sorpresas.

L' ACTUALITAT

En Quel, en Catúfols
y 'l noy de Riudoms,
distingits cotxeros
y héroes dels *Tres Toms*.

Festa de Sant Antoni.

Se repeteix en ella alló del cassador que queda pres en las sévas propias xarxas, lo qual constituheix sempre un efecte de resultat segur. A cada acte hi ha una sorpresa per l' istil. En lo primer quan lo germá codiciós renuncia á l' herencia paterna per estar gravada, y pocs moments després se troba ab que ha renunciat á una fortuna; en l' acte segón, quan los mossos del manicomi en lloch d' agafar á la persona contra la qual s' havia preparat una artimanya, se 'n enduhen per equivocació al Sr. Viola, autor de aquella infamia; y finalment, en l' acte tercer, quan lo manicomi que 'l germá dolent preparava contra 'l germá bó, resulta que serveix per ell mateix, á conseqüencia de havérseli volcat lo cervell, per efecte de tantas contrarietats.

Aquests efectes no resisteixen l' anàlisis: lo del acte segón té un caràcter asseinetat que pugna en certa manera ab l' índole del género dramàtic: en l' acte tercer la locura del germá, es sens dupte, excessivament sobtada; pero ¿aixó que importa? Aquells incidents son vius, tenen un gran rrellu y se 'n emportan al públich, y aixó sols vé á confirmar lo que deyam, respecte al coneixement del teatro que té 'l Sr. Got y Anguera.

L' obra está escrita ab facilitat y desembrás; tingué per part de tots los actors una interpretació bastant esmerada, y l' autor, á qui felicitem, sigué eridat á l' escena, al final de tots los actes.

TIVOLI

La nova companyia Allustante-Lasantas ha sigut molt ben rebuda pel públich.

Conta ab un número de artistas aptes y coneixedors del

género que cultivan, y qu' en totas las obras que fins ara han posat en escena han recullit morescuts aplausos.

Pera parlarne ab més extensió esperém sols alguna de las molts novetats que l' empresa té anunciadas.

NOVEDATS

Se disposa á tota pressa la representació de la popular màgia *La Redoma encantada*, posada ab gran aparato.

Pera ser representadas, després de aquest espectacle té l' empresa algunas obras novas, qual estudi comensará en breu, entre las quals s' hi conta un drama molt original basat en un assumpto que de fixo será molt discutit, y titulat: «*Llas que no lliga*» degut al Sr. Amat y Campmany; y un altre drama del qual tenim bonas noticias, titulat: «*Lo fill del treball*», original de D. Joaquim Marinello, de Tarrassa.

CATALUNYA

Desde l' última vegada que 'ns ocuparem de aquest teatro, s' han estrenat algunas produccions, entre las quals mereixen ser citadas las següents:

De P. P. y W., original de Felip Perez y adornada ab música del mestre Rubio. De assumpto senzill la versificació es esmerada. La música es agradable, alegre é inspirada.

De Getafe al paraíso ó la familia del tio Maroma, sainete de Ricardo de la Vega ab música de Barbieri. Es molt entretingut y té 'l caràcter popular propi del género. Ha sigut posat ab esmero, y produheix un gran efecte 'l desfile de un batalló de tropa que 's dirigeix á missa.

Los tres claveles, lletra dels Srs. Tovar y Cuevas, música del mestre Cotó. En aquesta obra 'l mestre català revela sas brillants condicions de compositor: entre las pessas ressaltan una inspirada romansa que cantá la Srta. Arana y un duo que remata ab aire de wals y que cantaren també admirablement la mateixa senyoreta y 'l Sr. Fernandez.

N. N. N.

Está vist que hi ha en aquest Barcelona ensotants que quan se disposan á fer la propaganda de la séva industria, son capassos de competir fins ab los mes desgarrats arrenca-caixalls.

Se tracta de un colegi de Sacerdots de la Plassa de Sepúlveda que han donat á llum un prospecte dirigit als pares de familia, y en lo qual s' hi llegeixen párrafos del següent calibre:

«Considerad, pues, padres, cuanto llevamos expuesto, que por cierto es de *capital interés* (Ja ho veuhen, fins no volentho parlan de *capitals* y de *interessos*. ¡Lo qu' es tenirho á la massa de las sanchs!); y si quereis que vuestros hijos se aparten de maestros sin conciencia (¡alsa!) y sólo *amantes del dinero* (¡apreta!); si quereis que naveguen seguros contemplando el faro de la verdad por este mar tempestuoso de la vida llena de peligros, (no hi ha com apelar á las carabassas); si quereis que en la generación de mañana se encarne la buena fé, la formalidad y pureza de costumbres, no esta generación en que vemos tanta corrupción y precocidad en el mal (sols los cigrons dels colegis religiosos produheixen aquests prodigis); si quereis en fin que vuestros hijos sean vuestro apoyo, no verdugos que os hagan llorar cuando vuestras cabezas se inclinen *ante el peso de los años* (si aquests mestres sapiguessen gramática castellana dirían *al peso* y no *ante el peso*, qu' es una cosa molt distinta) mandadlos á nuestro Colegio situado en etc., y estamos seguros que *dentro cuatro ó cinco meses* (gramaticalment se diu *dentro de*, senyors professors), lejos de arrepentiros, nos dareis las gracias.»

Aixís cantan aquests corps de la ensenyansa.

Lo prospecte, com s' ha vist, está plagat de faltas de gramática.

¡Y aquests mestres que tan necessitats están de anar á estudi son los que pretenen monopolisar la instrucció, apelant per conseguirho á desacreditar als professors que tenen el bon gust de no vestir sotana!

¡Infelissos! Fins quan acuden al bombo, demostren que tenen aquest instrument desafinat.

Creyém que cridarán l' atenció dels nostres lectors las hermosas fotografías instantáneas de pelotaris, que publiquem en aquest número.

Sens dupte es lo primer, lo mes perfecte qu' en aquest género s' ha publicat á Espanya y fa verader honor á la casa Rus, qu' es qui ha obtingut las instantáneas que han servit pels nostres fotografats.

Diumenje van celebrarse á Barcelona dos professors.

La una cívica, en obsequi dels voluntaris del Xich de la Barraqueta, que á l' any '74 van morir á Sarriá en defensa de la legalitat republicana.

Y l' altra católica al objecte de proclamar la butlla de la Santa Crusada.

No tinch cap inconvenient en declarar que l' última vá agradarme mes que la primera.

¿No saben perquè?

Perque la considero mes desinteressada.

Un quientet que copió de la secció *Miscelánea del Diluvi*:

«Lo director de una societat de crédito al baixar: —Fa tres anys que m' está robant á cartas vistas, y vaig á denunciarlo á l' autoritat.

—Fará una solemne tontería.

—¡Cóm s' entén, miserable!...

—No hi posi dupte: quan los homes de negocis s' enterin de que ha estat deixantse robar durant tan temps ¿quina confiança 'ls ha de inspirar?...

Amigo!... Y que n' era d' espavilat el tal caixer. ¿No es veritat, Sr. Laribal?

Ja n' ha sortit un que ab aixó de que 'l govern renuncihi á la indemnisió dels terrenos viables procedents de las derruidas murallas, no hi passa de cap manera.

Lo Sr. Fernández Cadórniga ha demanat l' expedient, opinant que la ciutat de Barcelona vé obligada á pagar los 25 milions de pessetas que 'l govern li demanava.

¡Bé pel Sr. Fernández!... y ¿cóm mes?

Ah, si, ja ho sé: Sr. Fernández *Candónguín*.

Ab motiu de haver reventat una máquina de la poderosa companyia del Nort, causant la mort del fogoner y 'l maquinista, una comisió obrera vá practicar una investigació detinguda, de la qual ne resultan alguns descobriments verdaderament esgarrafosos.

La locomotora qual caldera reventá, feya temps qu' estava deteriorada. A pesar de tot fou posada en circulació. Si 'ls empleats, víctimas de la catástrofe, s' haguessen negat á encarregar-se d' ella, aquesta negativa 'ls hauria costat l' empleo. Es veritat que 'ls costá l' existencia; pero ja ho diu lo refrán: «Per la vida 's pert la vida.»

No es aixó encare lo mes grave, suposat que 'ls obrers afirman que passen de un centenar las locomotoras de la companyia del Nort que 's troban en una situació semblant á la que vá reventar.

De manera que la catástrofe pot repetir-se cent vegadas mes.

Bó es tenir en compte que un dels principals capítossos de la Companyia del Nort, es l' insigne Marqués de las Cinquillas.

Aquest senyor blassona de gran protector de la classe obrera: per tot arréu hont pot procura establir patronats: ensenya als obrers á resar lo rosari, á anar á missa y á freqüentar los sacraments: organisa pelegrinacions á Roma... y ¡consent que un material detestable posi en perill á cada moment l' existencia dels empleats de la Companyia del Nort!

Si s' haurá figurat que la millor manera de protegir als treballadors, consistirá en enviarlos á la eternitat en ferrocarril!

Son molts los periódichs que s' ocupan del viatge que ha fet á Madrid nostre estimat amic l' eminent dibuixant D. Joseph Lluís Pellicer, al objecte de pendre part en las oposicions de una cátedra de dibuix, vacant en l' escola provincial de Bellas Arts.

Les modes du 19e siècle

1806

1807

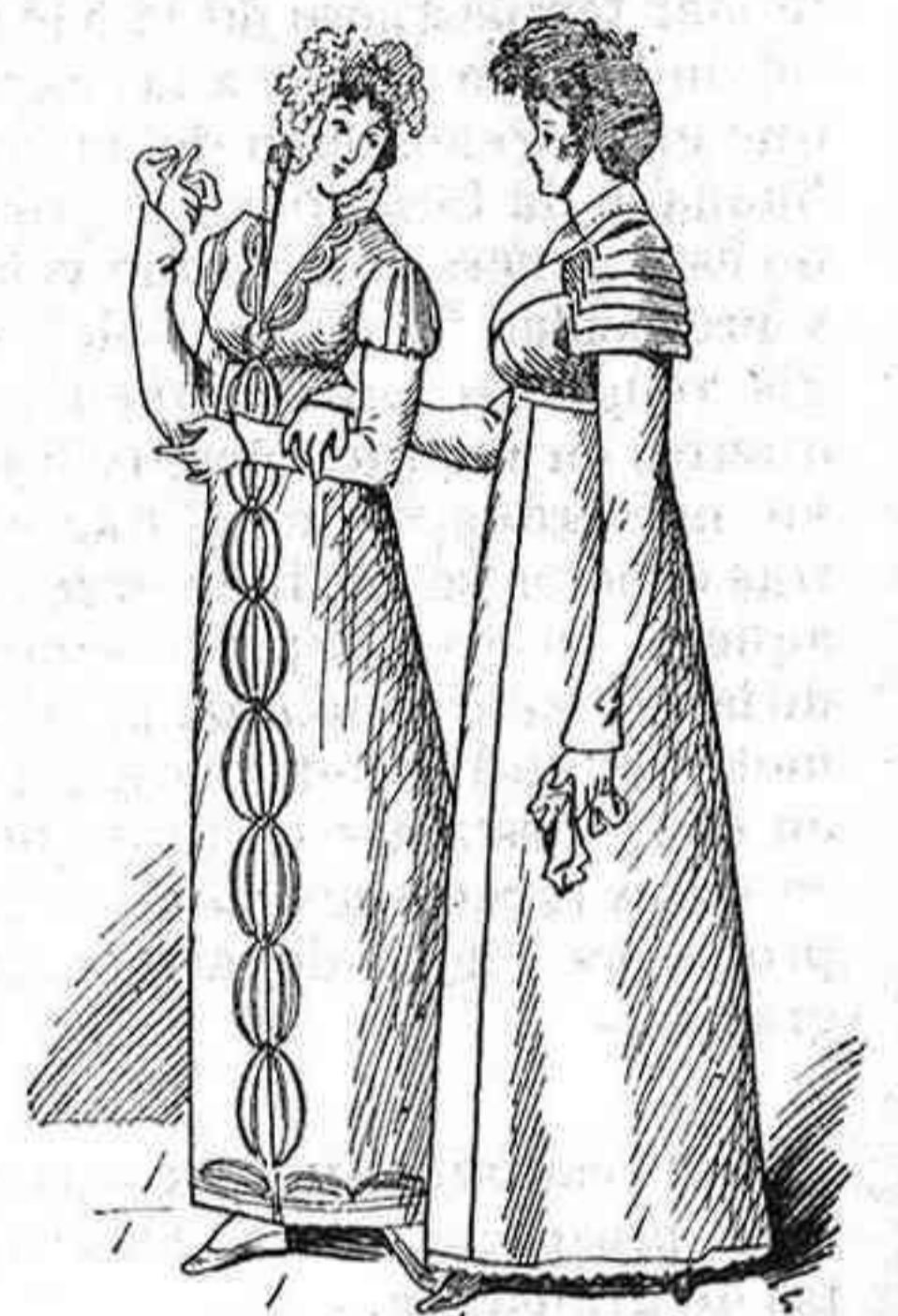
1807

1808

1808

1809

1810

1810

1810

LÓPEZ

Rambla del Mitj, 20.—**BARCELONA**
COLECCIÓN DIAMANTE

ÚLTIMAS OBRAS PUBLIDADAS

SALVADOR RUEDA

EL GUSANO DE LUZ

NOVELA ANDALUZA

con un estudio de **D. Juan Valera**

SINESIO DELGADO

LLUVIA MENUDA

(COLECCIÓN DE POESÍAS)

Cada una de estas dos obras, forma un volumen en 8.º menor, con una preciosa cubierta al cromo y tan solo **Vale 2 reales tomo.**

EPÍGRAMAS Escrits é ilustrats per **APELES MESTRES**
 Edició de luxo. 1 tomo 8.º, preu 1 pesseta.

Emilia Pardo Bazán

LOS POETAS ÉPICOS

CRISTIANOS

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

DE LA

TIERRA CANARIA

Escenas y paisajes, por

Luis y Agustín Millares Cubas

Un tomo 8.º—3 Ptas.

BIBLIOTECA SOCIAL

G. Lombroso

LOS ANARQUISTAS

Un tomo 8.º—Precio Ptas. 3.

J. LÓPEZ SILVA

LOS BARRIOS BAJOS

1 tomo 8.º 3 pesetas.

LA EDUCACIÓN GIMNÁSTICA

ilustrada con 258 figuras intercaladas en el texto

1 tomo 4.º mayor. Precio 6 pesetas.

Angel Guimerá

MARÍA ROSA

DRAMA EN TRES ACTOS Y EN PROSA

Tenemos á la disposición del público las ediciones castellana y catalana, cada una, Precio 2 pesetas.

Nilo M.ª Fabra

CUENTOS ILUSTRADOS

Edición de lujo—Un tomo 4.º, Ptas. 4

ALMANAQUE

BAILLY-BAILLIERE para 1895

Verdadera enciclopedia de conocimientos útiles é interesantes con multitud de grabados—Precio Ptas. 1'50.

B. Perez Galdós

LOS CONDENADOS

DRAMA EN TRES ACTOS Y EN PROSA

Precio 2 pesetas.

LA PLATA ESPAÑOLA

ARTE ANTIGUO.—APUNTES REUNIDOS POR

D. E. de Leguina, Barón de la Vega de Hoz

1 tomo 8.º menor 4 pesetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No rasponém d' extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

LA QUESTIO DELS DUROS SEVILLANS

Es inútil que 'l poble fassi 'l bot:
ab uns lentes d, aquests se tapa tot.

—Escolti, Estrella; ¿qu' encara 'ls pren 'ls duros del 92?

—Pero ¿perqué no vol aquest duro?
—Perque hi ha massa plata, perque 'l metall es massa bó
y perque está massa ben fet.

No falta qui s' assombra de
que un artista de tants mèrits,
y aquests tan universalment
reconeguts, s' avingui á pas-
sar pel cedás de unas oposi-
cions, aquí ahont tantas cáte-
dras análogas á la qu' ell pre-
ten se concedeixen per favor
ó per influencia.

Nosaltres felicitém a gran
artista, ja que ab lo que fa
dona una mostra de rectitut
y de modestia, digna de tenir
aquí á Espanya moltíssims
imitadors.

Fa poch dias á Vich lo ter-
mómetro va arribar á 14 graus
sota zero.

A pesar dels rigurosos frets
que suposa aquesta baixa en
la columna termométrica, no
hi ha noticia de que vaja
gelarse ni un sol capellá.

¡Si tindrán *virtut* aquells
bons ministres de Deu de la
famosa terra de las llango-
nissas!

Fa poch dias los regidors
del ajuntament de un poble
de Fransa, no sabent á qui
nomenar arcalde, varen fer-
s'ho á palletas.

Aquí á Espanya la vara re-
gularment no 's confia al re-
gidor que trau la palla mes
llarga, sino al que fa la tram-
pa mes grossa.

En un exámen de Medicina:

—Vamos á veure—pregun-
ta 'l catedrático—¿qu' es lo
que mes contribuheix á la
perdua de la memoria: 'l ta-
baco ó 'l alcohol?

L' alumno:

—Ni 'l alcohol, ni 'l tabaco:
lo que mes fa perdre la me-
moria es rebre diner enmat-
llevat.